

Till
Länsstyrelsen i Uppsala län

751 86 UPPSALA

För kännedom:

Kommunstyrelsen Enköpings kommun
Kommunstyrelsen Håbo kommun
Kommunstyrelsen Upplands-Bro kommun

Ena-Håbo Tidning
Enköpings-Posten
Upsala Nya Tidning
SR Radio Uppland

Hemställan angående Försvarmaktens ansökan om miljöfarlig verksamhet vid skjutfältet i Veckholm, Enköpings kommun

Sammanfattning

Försvarmakten har i skrivelse 2008-05-26 till Länsstyrelsen i Uppsala län ansökt om tillstånd enligt miljöbalken för Veckholms skjutfält, Enköpings kommun. Verksamheten berör även Håbo kommun samt Upplands-Bro kommun i Stockholms län.

Undertecknad vill härmed anmäla att informationen till berörda kommuner, myndigheter och allmänhet varit gravt ofullständig och i vissa fall direkt missvisande.

Försvarmakten har i ansökan och miljökonsekvensbeskrivning icke presenterat en rättvisande bild av verksamhetens planerade kraftigt ökade omfattning. Adekvata jämförelsetal har efter påtryckningar delgivits först under försommaren 2011. Den avsevärda verksamhetsökningen och de omfattande negativa miljömässiga konsekvenserna av den tillståndspliktiga verksamheten är i ansökan helt utelämnade eller nedtonade till att inte överensstämja med kommande verklighet. I tillståndsprocessen har inget samråd med allmänheten genomförts. Alternativa lösningar har i ansökan och miljökonsekvensbeskrivning inte beaktats i seriös mening.

Till följd av ovanstående har allmänheten samt tjänstemän och politiker i berörda kommuner icke beretts möjlighet att yttra sig över ett korrekt underlag. Ansökningsprocessen präglas av bristande öppenhet och kan inte anses vara förenlig med vare sig intentionerna i miljöbalken eller med god demokratisk ordning.

Bakgrund

Veckholms skjutfält har av Försvarsmakten använts som skjutfält sedan 1945 och boende i området har sedan länge anpassat sig till verksamheten på skjutfältet.

Skjutfältet är litet, 291 ha landyta, med boende, näringsverksamheter, naturskydds- och friluftsområden i direkt anslutning. Verksamheten är numera tillståndspliktig, varför Försvarsmakten inlämnat tillståndsansökan till länsstyrelsen.

Mot slutet av april 2011 genomfördes på skjutfältet en större dygnsövning för Nordic Battle Group med omfattande ammunitionsinsats, sprängningar, lysraketer av en dignitet som sällan eller aldrig tidigare förevarit. Bullret skrämde såväl människor som djur – inte bara i absolut närhet till skjutfältet. Verksamheten noterades i en milsvid radie inåt land och sannolikt ännu längre över Mälaren, i Håbo och Upplands-Bro kommuner. Någon information om den förestående övningen hade icke nått de närboende.

Landskapet runt skjutfältet är öppet och flackt (jordbruksbygd och öppet vatten), vilket innebär att få eller inga naturliga hinder för buller eller tryckvågor finns.

I samband med att enskilda reagerade på intensiteten i verksamheten och i efterhand sökte information om gällande bestämmelser för skjutfältet uppdagades liggande ansökan från Försvarsmakten. Boende i området (Enköpings södra kommundelar – Trögden) samt strandnära områden i Håbo och Upplands-Bro hade dittills varit helt ovetande om att en ansökan förelåg – än mer om dess innehåll.

Ansökan har föregåtts att sedvanliga rutiner med upprättande av miljökonsekvensbeskrivning och kontakter med berörda kommuner och myndigheter medan dialog med berörd allmänhet icke förekommit förrän den initierats sommaren 2011 av boende i området.

En aktionsgrupp har under sommaren bildats med företrädare för berörda enskilda i samtliga tre kommuner.

Aktionsgruppens mening är att Försvarsmakten medvetet undanhållit information att tillståndsansökan avser en mycket kraftig verksamhetsökning, bland annat:

- antalet skjutdagar: +400%
- antalet skott: +600%
- antalet sprängladdningar +8 000%
- blyutsläpp +350%

I ansökan och dess yrkanden är de nya nivåerna angivna uttryckta till antal, *utan angivande av jämförelseårets* (2004) och därmed framgår heller inte den planerade kraftiga ökningen! Storleksordningarna för jämförelseåret står sig även vid jämförelse med perioden 2007-2010.

Sammantaget ökar hittillsvarande omfattning på verksamhet på skjutfältet med minst en faktor 5.

På *en enda plats* i det *samlade* underlaget för tillståndsansökan framgår jämförelsetal även för det s.k. 0-alternativet och därmed att ansökan de facto avser en omfattande ökning av verksamheten på Veckholms skjutfält. Detta görs i en – okommenterad och ofullständig – mindre tabelluppställning på sidan 29 i miljökonsekvensbeskrivningen (Kap 8. Påverkan på hälsa och säkerhet)!

Att ökningen från nuvarande nivåer får avsevärda konsekvenser för boende, miljö, och utnyttjande av naturskydds- och friluftsområden i området beaktas inte i ansökan. Som framgår nedan har Försvarsmakten uttryckt detta i termer av "marginell" förändring mot dagsläget.

Tillståndets konsekvenser har ej kommunicerats

Försvarsmaktens kommunikation i frågan med berörda myndigheter och allmänhet har varit gravt undermålig och direkt missvisande. Samråd med boende i området har inte genomförts. Informationen i ansökan är ofullständig och hela processen har i högsta grad försvårat, om inte omöjliggjort, ett välgrundat tillståndsbeslut där alla parter givits full insyn i ansökans konsekvenser.

Först under försommaren 2011 har kompletterande underlag framkommit, vilket möjliggör en mer allsidig analys av de miljökonsekvenser, inklusive buller, som ansökt tillstånd medför.

Likaså kan först nu ett eventuellt tillstånds ekonomiska konsekvenser på bygdens utveckling, näringsliv, mark- och tomtpriser, natur- och friluftsliv börja överblickas.

Nedan exempel på brister i ansökan, samråd och MKB:

Ansökan

I missiv till ansökan, liksom i kontakter med kommun och allmänhet har Försvarsmakten muntligt och skriftligt angivit att ansökan omfattar:

"... i huvudsak befintlig verksamhet"

Denna formulering är djupt missvisande och har givit direkt felaktiga signaler under tillståndsprocessens gång till såväl kommunala företrädare som boende i området.

I ansökans kapitel 2, pkt 7 konstaterar Försvarsmakten:

"Inom ramen för sökt verksamhet möjliggörs en *viss* (vår kursivering) utökning av den hittillsvarande verksamheten."

I övrigt nämns inte ökningen alls i dokumentet.

Ansökan avser förtäckt en faktisk minst *femfaldig* ökning av ammunitionsinsats och sprängningar på Veckholmsfältet. I vissa avseenden en även ännu större ökning.

Samråd myndigheter

Samråd har genomförts med närvarande representanter för länsstyrelserna i Uppsala och Stockholms län, Enköpings kommun samt räddningstjänst och brandskydd, men med ofullständigt underlag.

Samrådet skedde 2006-03-24. Att ansökan överhuvud avsåg en *möjlig* ökning delgavs deltagarna i samrådet endast vid *ett* tillfälle (ur minnesanteckningar FM från samrådet):

”Införandet av det nya (*utbildnings-*)systemet medför att det kommer att finnas förband under utbildning hela året. Ger behov av att utnyttja mer ammunition. Det ger dock inte så stor skillnad i antalet övningsdagar.”

Sökt antal skjutdagar per år (230 dagar) är fler än dubbelt mot 0-alternativet och omfattar såväl vardagar som helger och nätter.

Av minnesanteckningarna framgår vidare att deltagarna betraktade ansökan som formalia – en tillståndsprövning av *befintlig* verksamhet och omfattning.

Samråd allmänhet

Något samråd – eller annan direkt eller indirekt kontakt – med rågrannar eller andra boende i anslutning till skjutfältet har överhuvudtaget icke förekommit.

Inbjudan till samråd har förvisso publicerats vid ett tillfälle som en mindre annons i lokalpressen. I annonstexten framgår på intet sätt att ansökan avser en utbyggd verksamhet, utan endast är en tillståndsprövning av nuvarande verksamhet:

”... Med anledning av tillståndsplikten förbereder Försvarmakten en tillståndsansökan med miljökonsekvensbeskrivning för *huvudsakligen befintlig verksamhet* (vår kursivering) på respektive skjutfält.”

Annonstextens beskrivning av aktuell verksamhet på skjutfältet avhandlar miljöpåverkande ammunitionens insats och sprängningsverksamhet i 10 ord och övrig, icke miljöpåverkande verksamhet (gruppering och utbildning av sambandsförband) i 46 ord.

Som framgår ingav formuleringarna inte någon anledning till vare sig oro eller ens misstanke om förändring av befintlig verksamhet eller dess omfattning på skjutfältet.

Ingen representant för boende eller näringsidkare i området infann sig till samrådsmötet, varför detta ställdes in. Försvarmakten hävdar att dialogen med allmänheten därmed var avklarad.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Även miljökonsekvensbeskrivning innehåller grava brister. Tiden har hittills inte medgivit en noggrannare genomgång mot bakgrund av de jämförelsetal som presenterats av Försvarmakten först under försommaren 2011.

Ett antagande är att inte ens genomförande konsultbolag, dåvarande Carl Bro AB, vid miljökonsekvensbeskrivningens framtagande hade full tillgång till jämförelseårets nivåer beträffande ammunitionens användning, skjutdagar, sprängningstillfällen, laddningsstyrkor, etc.

Konstateras kan dock bland annat att MKB:n inte avhandlar *alternativa lösningar* tillfyllest. Ledningsregementet i Enköping (sökanden) disponerar vid sidan av Veckholms skjutfält två ytterligare övningsområden, Häradsfältet i Strängnäs och Skogs-Tibble i Uppsala. Förutsättningarna på dessa fält nämns icke i ansökan. Ingen analys har heller gjorts av den *samlade* miljöpåverkan som den planerade verksamheten på dessa tre områden medför.

Häradsfältet är ett betydligt större skjutfält, 2.300 hektar mot Veckholms 291 hektar. Det ligger avskilt och inte som Veckholm centralt i en expansiv bygd. Såväl Enköpings kommun som Häbo och Upplands-Bro är inflyttningskommuner. Alla med expansionsplaner längs den berörda Norra Björkfjärden i Mälaren.

Föreliggande ansökan innehåller vidare ingen som helst hänvisning till pågående tillståndsprövningar av Försvarsmaktens övriga existerande skjutfält i riket. En utredning av den samlade miljöpåverkan av Försvarsmaktens planerade skjutfältsaktiviteter finns inte tillgänglig, vilket också omöjliggör en jämförelse av miljökonsekvenserna för de enskilda fälten och därmed optimala alternativa lösningar.

Slutligen saknas även helt en analys av miljökonsekvenserna av den ökning av tunga och lätta fordonströrelser i området, som implicit följer med en intensifiering av aktiviteterna på Veckholms skjutfält. Aktuella vägar har begränsad kapacitet och oklart är vilka investeringskrav som i detta avseende kommer att ställas på framför allt Enköpings kommun.

Hemställan

Mot bakgrund av ovan anförda får undertecknad hemställa att länsstyrelsen:

1. avstyrker Försvarsmaktens ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för Veckholms skjutfält, Enköpings kommun, för en väsentligen ökad omfattning av verksamheten på skjutfältet med upp till 230 skjutdagar om året, helger och nätter och oacceptabla buller- och tryckvågsnivåer som följd.

alternativt

2. beslutar om återförande av ansökan till sökande för bland annat kompletterande samråd med kommun och allmänhet

alternativt

3. uppskjuter ett eventuellt beslut om tillstånd i syfte att ge erforderlig tid och möjlighet för berörda kommuner och berörd allmänhet att analysera och bemöta de nya fakta som offentliggjorts först under försommaren 2011.

Enköping 2011-09-06

Petter von Sydow
Civilekonom, reservofficer major

Thorsvi Gård
745 99 ENKÖPING

pvs@vonsydow.se